

15 let existence Organizace pro pomoc uprchlíkům

Rok 2006 byl rokem pro OPU velmi významným. Dne 28.11.1991 bylo OPU zaregistrováno jako občanské sdružení nadšených lidí, kteří chtěli ve volném čase pomáhat uprchlíkům v České republice. Brzy poté jsme zahájili úzkou spolupráci s Úřadem Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky v Praze, trvající do dnešní doby. Počet kolegů, spolupracovníků, podporovatelů z řad firem, státní správy a samosprávy se stále rozrůstal a v posledních několika letech jsme dokázali každý rok právně a sociálně pomoci více než třem tisícům uprchlíků a cizinců v České republice. Záměrně říkám, že pomáháme cizincům, protože tradiční úzké zaměření OPU pouze na uprchlíky je již řadu let minulostí.

Nechci na tomto místě vypočítávat několik desítek projektů, které každý rok realizujeme, ani děkovat ministerstvům, Evropské unii, městům či firmám za podporu a důvěru, kterou v nás vkládají, přestože jim dík patří a jejich podpory si vážíme. Zmíním jen několik momentů, které se mi zdály být v roce 2006 pro fungování OPU významné. Především, dokázali jsme, že zvládneme, jako hlavní žadatel, koordinaci a administraci velkých projektů ze strukturálních fondů EU na národní úrovni, i projektů mezinárodních s řadou partnerských organizací z několika zemí. Podařilo se nám realizovat program pomoci v zahraničí, a to v Gruzii. Jsem velmi rád, že jsme dostali důvěru Ministerstva zahraničí ČR i v roce 2007 a můžeme v této práci pokračovat. A podařilo se nám také rozletět se do sedmi různých krajů České republiky, kde pravidelně pomáháme cizincům v integraci do české společnosti. Významný je také posun ve vnitřním fungování organizace v souvislosti se zákonem o sociálních službách, který se může zdát byrokratický a málo dynamický, ale měl by přispět ke zlepšení zpětné vazby od příjemců naší pomoci a ke zpřesnění pravidel poskytování pomoci i vnitřních procesů v organizaci.

V roce 2007 nás čeká několik zásadních výzev. K nim patří především začlenění OPU do nových programů v rámci rozpočtu EU pro léta 2007-2013, ale také úsilí o zlepšení fungování Konzorcia nevládních organizací zabývajících se uprchlíky, jehož je OPU zakládajícím členem, nebo problém nutnosti nalezení nových prostor pro kancelář OPU v Praze. Hlavní cíl však zůstává stále stejný – být pomocnou rukou cizincům a uprchlíkům v České republice a takovým malým mostem mezi cizinci a českou společností.

JUDr. Martin Rozumek
Ředitel OPU

MISE OPU

Cílem OPU je pomáhat cizincům a zvláště uprchlíkům na území České republiky, kteří jsou pronásledováni z důvodu politického, etnického, náboženského, rasového nebo příslušnosti k určité sociální skupině a těm, kteří v ČR požívají práva azylu a dočasné ochrany.

ZAMĚSTNANCI OPU

Na činnosti OPU se v roce 2006 podíleli tito zaměstnanci:

Ředitel:	JUDr. Martin Rozumek
Zástupce ředitele:	Ing. Džana Popović
Vedoucí brněnské kanceláře:	Mgr. Hana Natidzeová
Sociální pracovníci:	Mgr. Ludmila Bobysudová, Bc. Dana Faktorová, Mgr. Nada Kabelková, Petr Krejčíř, DiS, Ester Lomová, Bc. Alena Maňáková, Julie Píkalová - Hernandezová, Bc. Anetta Riglová, Mgr. Nicole Svoboda, Lenka Svobodová
Právní poradci:	Mgr. Soňa Aujeská, Eva Holá, Mgr. Nataša Chmelíčková, Gabriela Kopuleťá, PhDr. et Mgr. Martin Krahulík, Markéta Neumannová, Mgr. Petra Nováková, Mgr. Pavla Rozumková, Mgr. Jaroslav Větrovský
Psycholožka se zaměřením na práci s nezletilými dětmi bez doprovodu:	Mgr. Markéta Srbová
Sociálně-právní poradce:	Bc. Lucie Machalová
Koordinátorka dobrovolnických aktivit:	Kristýna Urbanová
Speciální pedagog:	Zuzana Čápková
Ekonom:	Ing. Daniela Urbancová
Účetní a administrativa:	Anna Pajmová, Jitka Hořejší, Marta Rozumková, Jindřiška Žáčková

SPRÁVNÍ RADA OPU

Helena Pěchoučková, Martin Bulla, David Fellowes, Carol Sanford

AKTIVITY OPU

OPU je nevládní nezisková organizace, založená v roce 1991 ve formě občanského sdružení. Organizace se především zabývá právní a sociální pomocí uprchlíkům a ostatním cizincům a jejich rodinným příslušníkům na území ČR. Navštěvujeme pravidelně azylová zařízení a zařízení pro zajištění cizinců v ČR, ve kterých pomáháme žadatelům o mezinárodní ochranu v řešení jejich problémů. Dále nabízíme cizincům se všemi typy pobytů právní a sociální poradenství v pražské a brněnské kanceláři a rovněž v mobilních poradnách v sedmi krajích ČR. Zabýváme se rovněž integrací cizinců a držitelů mezinárodní a doplňkové ochrany. Při naší práci se snažíme věnovat maximální pozornost klientům, kteří jsou snadno zneužitelní či diskriminovatelní.

Snažíme se zlepšovat legislativní a sociální postavení cizinců s azylovou i neazylovou historií a upozorňovat příslušné úřady na obtíže, se kterými se při životě v ČR potýkají.

Vedle popsaných aktivit realizujeme také vzdělávací programy pro studenty vysokých škol, které si kladou za cíl výchovu budoucích odborníků v oblasti právní a sociální práce s uprchlíky a migranty. Činností v oblasti vzdělávání, včetně organizování přednášek na mnoha středních školách v ČR, se snažíme dosáhnout také obecnějšího cíle - být mostem mezi nově přichozími osobami a společností hostitelské země.

Hlavním partnerem OPU je Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR), nejvýznamnějšími podporovateli činnosti OPU je Ministerstvo vnitra ČR, Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, Evropská komise, advokátní kancelář Linklaters, aj.

OPU je členem Evropské rady pro uprchlíky a exulanty (ECRE), která sdružuje 80 členských organizací zabývajících se prací s uprchlíky a cizinci. Její činnost nám pomáhá především ve výměně zkušeností a nových informací v oblasti azylové politiky a práva. Dále jsme členem komise Ministra práce a sociálních věcí pro integraci cizinců, členem Výboru pro práva cizinců při Radě vlády pro lidská práva, členem Komise pro integraci azylantů při MVČR, atd.

Sociální asistence

OPU poskytuje sociální poradenství a sociální práci v oblastech, které se vztahují k situaci uprchlíků a ostatních cizinců na území České republiky. Tato poměrně široká oblast zahrnuje poradenství v záležitostech, které mnozí klienti nejsou schopni otevřeně prodiskutovat s rodinou či v rámci jejich kulturní a národnostní komunity, protože jim v tom brání různé kulturní a národnostní tradice. Často je to jediná příležitost, kdy se svěří s dlouho skrývanými problémy, potenciálně či reálně existujícími konflikty a důkladně je rozeberou se zkušenými sociálními pracovníky. V rámci zlepšení klientovy psychické a sociální situace pracovníci OPU nezdědka řeší problémy i s celou rodinou či komunitou. Respektují při tom kulturní i náboženskou identitu jednotlivce i celé komunity. Nedílnou součástí sociální práce je také kontakt

s českými úřady, informace o systému školství či zdravotní péče a řada dalších potřeb uprchlíků a cizinců spojených s jejich pobytem v ČR. V roce 2006 jsme poskytli sociální poradenství cca 2000 klientům.

Právní poradenství

Poradenství lze specifikovat podle délky trvání na krátkodobé a dlouhodobé. Krátkodobé poradenství zahrnuje jednorázové právní porady, zejména informace týkající se průběhu azylové procedury, zodpovídání individuálních dotazů, příp. sepsání různorodých typů podání. Dlouhodobé poradenství je uplatňováno v tzv. silných případech a zahrnuje komplexní péči v průběhu azylové procedury. Snahou je podchytit klienty, kteří mají skutečné důvody pro udělení mezinárodní ochrany, tedy naplňují definici uprchlíka dle Úmluvy o právním postavení uprchlíků, resp. důvody udělení mezinárodní ochrany dle českého zákona o mezinárodní ochraně. Tento typ poradenství začíná seznámením se s případem a jeho právním zhodnocením na základě individuálního pohovoru právníka s klientem. Následuje příprava na pohovor v řízení o udělení mezinárodní ochrany, pokud ještě nebyl proveden. Je možná i přítomnost právníka při konání tohoto pohovoru. Sepisuje se plná moc, která mimo jiné umožňuje nahlížení do spisového materiálu vedeného v souvislosti s azylovým řízením a jeho doplňování.

Poskytujeme právní poradenství legálně dlouhodobě pobývajícím cizincům na území celé České republiky. Tato pomoc se zaměřuje nejen na otázku pobytů, ale také na problémy ze všech oblastí práva zejména práva správního, rodinného, občanského, pracovního, práva sociálního zabezpečení, aj. Právní poradenství je poskytováno zásadně bezplatně, a to všem cizincům v nouzi. OPU úzce spolupracovalo s advokátní kanceláří Montagová, Behenská, Nováková a advokátní kanceláří JUDr. Lenky Pavlové. V roce 2006 jsme poskytli právní pomoc v rozsahu 4.251 úkonů právní pomoci žadatelům o mezinárodní ochranu v České republice a celkem 899 cizincům s povolením k dlouhodobému nebo trvalému pobytu.

DOBROVOLNÍCI

I v roce 2006 probíhalo mnoho aktivit pořádaných dobrovolníky. Dobrovolníci realizovali aktivity jak v azylových zařízeních (50 dobrovolníků), tak při práci s jednotlivými klienty - azyly, kteří potřebují podporu v orientaci v české společnosti (20 dobrovolníků).

Dobrovolníci v azylových zařízeních (Stráž pod Ralskem, Seč) zajišťovali víkendové volnočasové aktivity pro žadatele a žadatelky o azyl a jejich děti. V rámci pravidelných ženských skupin probíhaly kreativní dílny, příprava národních jídel a společné trávení času na procházkách a výletech. Společně tak poznávaly rozmanitosti kulturních prostředí, z kterých ženy i dobrovolnice pocházejí. Aktivity jim také pomohly

odreagovat se od každodenního stresu souvisejícího s životem příchozích, kteří u nás žádají o azyl. Vytvoření vztahu s dobrovolnicemi z české společnosti umožní příchozím ženám kontakt s českou kulturou, mají tak možnost poznávat specifika české společnosti a procvičit si český jazyk.

Novinkou dobrovolnických aktivit v roce 2006 je propracovaná koncepce dlouhodobější práce s dětmi z azylového zařízení Stráž pod Ralskem. Dobrovolníci za podpory koordinátorky a psychologa připravili dlouhodobou hru pro děti, kterou zaměřili na zlepšení fungování dětí ve skupině. Tento miniprojekt byl zakončen společným výletem. U dobrovolníků tato hra posílila motivaci k důkladné přípravě volnočasových aktivit a dětem přinesla nezapomenutelné zážitky.

Stejně jako minulý rok, i letos se uprchlíci z PoS a IAS Stráž pod Ralskem s pomocí dobrovolníků aktivně zapojili do příprav oslav světového dne uprchlíků, který proběhl v červnu v Praze.

Protože v polovině roku 2006 bylo azylové zařízení Seč uzavřeno, uspořádali dobrovolníci slavnostní zakončení dobrovolnických aktivit představením v Domově důchodců v Heřmanově Městci, nedaleko azylového zařízení Seč. Vystoupili zde žadatelé a žadatelky o azyl z Kyrgyzstánu a Afriky a předvedli národní tance a ukázky kulinářského umění pro obyvatele a obyvateľky domova.

Azylantské dvojice (dobrovolník - azylant) spolupracovaly na podpoře integrace do společnosti. Dobrovolníci se na určitý čas stanou průvodci (mentory) azylantů, kteří potřebují pomoci s nácvkem češtiny v terénu, orientací v místě bydliště, organizací volnočasových a vzdělávacích aktivit. Díky vztahu s dobrovolníkem mohou azylanté a azylantky najít bezpečný způsob, jak rozšiřovat svoje sociální kontakty a porozumět „nepsaným pravidlům“ ve společnosti, a také pronikat do hájemství české mentality.

Dobrovolníci tak hrají významnou roli v integračním procesu a přispívají zejména tím, že nabízejí neformální přístup a osobní složku azylantům při složitém a nelehkém začleňování se do nového domova azylantů.

Dotace z Ministerstev a samosprávy

V roce 2006 jsme realizovali za podpory **Ministerstva informatiky** projekt s názvem „**Zvyšování počítačové gramotnosti u cizinců a uprchlíků**“. V rámci projektu jsme nabízeli cizincům a uprchlíkům bezplatné internetové právní a sociální poradenství a dále bezplatný přístup na internet a PC v pražské kanceláři OPU. Právní poradenství fungovalo ve vícejazyčné formě.

Za podpory **Ministerstva práce a sociálních věcí** jsme realizovali projekt „**Podpora integrace znevýhodněných skupin migrantů**“. Hlavním cílem projektu je zvýšit

informovanost azylantů a cizinců trvale žijících v ČR o životě v ČR (sociálně právní systém, diferenciací institucí státní správy a samosprávy, občanská sdružení, apod.) a kvalitní sociální práci podpořit jejich aktivní přístup k integraci. Dále jsme finančně podpořili účast dětí v mimoškolních vzdělávacích aktivitách i účast dospělých ve vzdělávání, které zvýší jejich šanci při uplatnění na trhu práce. V rámci projektu se rovněž zdařilo adresné spojení cizinců z cílové skupiny se sympatizujícími občany ČR, kteří byli ochotni nabídnout adresnou pomoc (vybavení do domácnosti, apod.). Pro zaměstnavatele i cizince jsme vydali informační leták o podmínkách zaměstnání cizinců dlouhodobě pobývajících na území. V neposlední řadě projekt pomohl ke spojení dobrovolníků OPU s klienty - azylanty, kdy jeden dobrovolník dlouhodobě trávil určitý čas s jedním azylantem.

Projekt „**Poradenství cizincům v České republice**“ podpořený **Ministerstvem vnitra ČR** si dává za úkol poskytovat právní poradenství cizincům s povoleným trvalým pobytem a povoleným pobytem na dlouhodobá víza a s dobou pobytu delší než 1 rok na území ve vztahu k jejich pobytu na území ČR, a tím usnadnit jejich integraci do české společnosti. V rámci projektu se zaměřujeme na právní aspekty pobytu a integrace cizinců na území ČR.

Poradenství se zpravidla týká následujících otázek:

- problematika pobytových záležitostí (zejména zákon o pobytu cizinců)
- problematika nabytí a pozbytí státního občanství ČR
- otázky rodinného práva
- otázky pracovního práva, sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění
- problematika zaměstnanosti
- právní aspekty bydlení
- poskytování informací o funkcích, kompetencích a fungování státních orgánů ČR, orgánů samosprávy i nevládních organizací
- orientace v relevantních právních normách ČR

Poradenství je poskytováno v kanceláři OPU nebo prostřednictvím e-mailové adresy: pravni@opu.cz.

Ministerstvo vnitra ČR přispělo OPU na pokrytí nákladů **právního poradenství a pomoci žadatelům o mezinárodní ochranu na území České republiky**. Také díky tomuto příspěvku jsme mohli navštěvovat žadatele o mezinárodní ochranu v detenčních a pobytových střediscích a také v žadatele o mezinárodní ochranu ve městech se zvýšeným počtem zastoupením uprchlíků.

V uplynulém roce jsme rovněž spolupracovali se **Správou uprchlických zařízení MVČR** na projektu zabývajícím se právním vzděláváním a tlumočnickými službami cizincům v ZZC Bělá pod Bezdězem-Jezová a v přijímacím středisku Praha – Ruzyně.

Projekt **Dobrovolnické aktivity OPU** byl podpořen z **Ministerstva vnitra ČR**. Hlavním cílem je zapojit zájemce o pomoc klientům OPU do volnočasových aktivit, které mají napomoci v integraci do české společnosti.

Od dubna do září 2006 realizovala OPU projekt **„Podpora činnosti nevládních organizací pracujících s běženci a vnitřně přesídlenými osobami v Gruzii“**, který v rámci transformační spolupráce podpořilo **MZV ČR**. Cílem šestiměsíčního pilotního projektu bylo jednak podpořit rozvoj činnosti nevládních organizací v Gruzii formou implementace českého systému spolupráce nevládních organizací do gruzínských NGO včetně jejich možnosti zapojení do evropských struktur (na bázi Konzorcia nevládních organizací pracujících s uprchlíky v ČR jako zastřešující organizace), jednak proškolit odborníky podílející se na transformaci společnosti a přispět k vytvoření pravidelných sociálních a právních klinik buď přímo na univerzitách ve Tbilisi a v Gori nebo pod vedením NGO. V obou případech představují kliniky centra bezplatné sociální a právní pomoci pro běžence. OPU spolupracovala se sítí nevládních organizací Odžach, s Jihokavkazským institutem regionální bezpečnosti (SCIRS) a s Gruzínským helsinským výborem.

Za podpory **Magistrátu hl. m. Prahy** jsme realizovali projekt **Podpora integrace znevýhodněných skupin migrantů**. Hlavním cílem projektu bylo sociální poradenství a sociální práce s cizinci dlouhodobě žijícími v Praze. Doplnkovou službou projektu bylo proplácení volnočasových aktivit dětí a hrazení rekvalifikačních, či kvalifikačních kurzů.

Od června do prosince 2006 realizovala brněnská kancelář OPU projekt **„Integrace cizinců v Jihomoravském kraji“**, který byl finančně podpořen **Krajským úřadem Jihomoravského kraje** v rámci dotačního programu Našinec cizinec. Cílovou skupinu projektu představovali zejména cizinci pobývající v ČR na základě dlouhodobého víza nad 90 za účelem zaměstnání, studia, podnikání či za účelem strpění pobytu. Projekt OPU si kladl za cíl přispět ke snížení sociální izolace této skupiny obyvatelstva žijící v Jihomoravském kraji, naším záměrem bylo pomoci jim uplatnit se na trhu práce, zvýšit jejich povědomí o zdravotním, sociálním a duchodovém zabezpečení v České republice a motivovat je ke zvyšování jejich osobní účasti na vlastním vzdělávání a tím i zlepšování kvality svého života. Další část cílové skupiny představovali cizinci z řad studentů vysokých a středních škol, kteří mají po absolvování školy možnost zapojit se do projektu MPSV Legální migrace – otevřená šance (Aktivní výběr kvalifikovaných zahraničních pracovníků) a získat tak ve zkrácené lhůtě po 2,5 letech povolení k trvalému pobytu v ČR. Sekundárně projekt oslovil i české studenty středních škol – zejména Evangelické akademie Vyšší školy sociálně právní v Brně a Střední školy informačních technologií a sociální práce Brně, které jsme formou přednášek seznámili s cizineckou a uprchlickou problematikou.

Projekty podpořené z Evropského uprchlického fondu

Projekt **„Sociální poradenství žadatelům o azyl“** byl financován v roce 2006 **Evropským fondem pro uprchlíky**. V rámci něho bylo poskytováno sociální poradenství žadatelům o azyl v zařízeních pro zajištění cizinců a pobytovém středisku MV ČR Stráž pod Ralskem. Pravidelné návštěvy těchto zařízení a středisek zajistily žadatelům o azyl přístup k aktuálním informacím týkajících se života v ČR. Součástí projektu bylo vytvoření informační brožury „Vítejte v České republice“ ve třech jazykových mutacích (české, anglické a ruské), která umožní žadatelům o azyl lépe se orientovat v jejich právech a povinnostech.

Cílem projektu **Asistence nezletilým bez doprovodu při jejich integraci v ČR** bylo provádění systematického monitoringu a ochrana práv nezletilých bez doprovodu zákonného zástupce a poskytování bezplatné právní a sociální pomoci určené cílové skupině. Tyto aktivity byly poskytovány v příslušných zařízeních podle místa jejich pobytu, především v Zařízení pro děti-cizince. Asistence se však vztahovala i na skupinu nezletilých bez doprovodu, kteří se po dosažení zletilosti rozhodnou toto zařízení ústavní péče opustit.

Projekt se zaměřoval na asistenci nezletilým při jejich integraci. Asistenci nezletilým poskytoval právník a sociální pracovník, kteří pravidelně navštěvovali Zařízení pro děti-cizince, a to společně s kvalifikovanými tlumočníky. Cílovou skupinou projektu byli nezletilí bez doprovodu, u nichž je perspektiva, že jejich pobyt v ČR bude dlouhodobý popřípadě trvalý.

Výstupem z projektu byly informační publikace určené nezletilým bez doprovodu, kde by měli nalézt odpovědi na nejčastěji kladené otázky. Tj. otázky týkající se pobytu, vzdělávání, zaměstnání či základních informací o České republice.

Cílem projektu **Koncepce Domu na půl cesty pro mladé uprchlíky bez doprovodu** byla příprava a vytvoření koncepce Domu na půl cesty pro zletilé uprchlíky bez doprovodu na území ČR, kteří opouštějí Zařízení pro děti – cizince. V průběhu projektu byla provedena analýza současných potřeb cílové skupiny a připravena základní koncepce Domu na půl cesty, který by měl v sobě zahrnovat nejen ubytovací služby, ale i sociální služby klientům bez rodinného zázemí, kteří odcházejí ze zařízení ústavní výchovy a chtějí se osamostatnit. Cílem těchto služeb bude postupné zapojení mladého cizince do běžného života v české společnosti a příprava na samostatný život.

Cílem projektu **Zkvalitnění péče o nezletilé bez doprovodu** bylo zavedení psychologické pomoci a rozšíření vzdělávací a sociální pomoci nezletilým bez doprovodu v Zařízení pro děti - cizince. Projekt byl zaměřen na individuální asistenci nezletilým formou psychoterapie, doučovacích skupin českého jazyka vedených tlumočníky, volnočasovými aktivitami zaměřenými na integraci do české společnosti.

V průběhu projektu pracovníci OPU pravidelně dvakrát týdně navštěvovali Zařízení pro děti - cizince, konkrétně Permon ve složení psycholog, sociální pracovník a tlumočníci (podle potřeby daných jazyků - nejvíce čínský, vietnamský, ruský a mongolský).

Náplní psychologa bylo hlavně vést individuální a skupinovou terapii u potřebných nezletilých bez doprovodu, sociální pracovník informoval nezletilé bez doprovodu o aktuální situaci, v níž se nacházejí, připravoval je na integraci apod. a tlumočníci vedli skupiny doučování českého jazyka - jak začátečníků, tak pokročilých. Nezletilí se mohli se svými problémy a otázkami obracet na pracovníky OPU také prostřednictvím krizové telefonní linky OPU.

Fostering the best interests of the child in care institutions for unaccompanied minors project (2005 - 2006)

Tento projekt realizovalo OPU ve spolupráci s německou organizací AWO Berlín, rakouskou organizací Zebra, Slovenskou humanitní radou a Řeckou radou pro uprchlíky. Projekt byl založen na spolupráci mezi třemi státy EU, které čelí podobným problémům v oblasti přijímání a péče o nezletilce bez doprovodu (ČR, SR), se dvěma státy EU, které již mají s řešením těchto otázek bohaté zkušenosti (AUT, GER). Vedle vzdělávacích aktivit pro pracovníky státních a nestátních institucí projekt nabízel nezletilým uprchlíkům možnost nahlédnout do zaměstnanecké praxe v různých oborech a seznámení se s českými studenty, kteří budou jako dobrovolníci trávit s nezletilými svůj volný čas. Jedním z výstupů projektu je srovnání podmínek přijímání nezletilých uprchlíků bez doprovodu s cílem upozornit na hlavní problémy.

OPU se v roce 2006 účastnilo projektu **Informačního a kooperačního fóra (ICFII)**. Nevládní organizace ze 6 zemí střední Evropy v rámci fóra spolupracují zejména v oblasti vzdělávání se zaměřením na přijímání uprchlíků ve smyslu Směrnice Rady ES č. 2003/9/EC stanovující minimální standardy pro přijímání žadatelů o azyl. Vedoucí organizací projektu je německý Pro Asyl.

Projekty podpořené z Evropského sociálního fondu

Projekty Iniciativy Equal II

Work in Czech – projekt podpořený z Iniciativy EQUAL II úspěšně pokračoval i v roce 2007. Cílovou skupinou tohoto projektu jsou azylanti, cizinci s povolením k trvalému pobytu a cizinci s povolením k dlouhodobému pobytu. Místem realizace projektu je Středočeský, Jihomoravský, Pardubický, Olomoucký a Moravskoslezský kraj. Cílem projektu je vytvoření koncepce systémové podpory pracovního uplatnění cizinců dlouhodobě usazených v České republice, prostřednictvím které chceme zvýšit šance cizinců na úspěšnou integraci. Projekt tvoří tři základní pilíře: 1. Tvorbou a ověření

metodiky individuální sociální práce s cizincem, 2. Tvorba a ověření obsahu, formy a metodiky integračních kurzů, 3. „think tank“ komplexní analýza integračních programů EU se zohledněním aktuální situace v ČR. Projekt je realizován v širokém partnerství 11 nevládních organizací i státní správy. OPU je v tomto projektu partnerem. Konec projektu je stanoven na rok 2008.

Projekt Work in Czech úzce spolupracuje s projektem **Work in Prague** (podpořeného rovněž z **Iniciativa EQUAL II**), který má stejnou náplň, ale je realizován pouze v pražském regionu, který je, z hlediska koncentrace cizinců, specifický. Očekáváme proto, že realizací projektu v Praze získáme specifická data, která se budou lišit od realizace projektu v jiných částech ČR. V rámci projektu Work in Prague bude navíc realizován i výzkum monitorující postavení cizinců na trhu práce v Praze. Projekt je realizován v širokém partnerství nevládních organizací, státní správy a Hospodářské komory. OPU je žadatelem tohoto projektu.

Projekt **„Proč mají zůstat stranou“, podpořený z Iniciativy EQUAL II**. Základním záměrem projektu je dokázat prospěšnost liberálně nastavených podmínek zaměstnávání žadatelů o azyl, a to jak ve vztahu k potřebám trhu práce v ČR, tak i pro budoucí efektivní a trvalou reintegraci neúspěšných žadatelů v zemi původu. Tento projekt je v souladu s čl. 11 Směrnice Rady 2003/9/EC, stanovující minimální požadavky pro přijímání žadatelů o azyl, který je pro ČR závazný. Hlavním cílem projektu je zajištění a zvýšení kvalifikace a pracovních dovedností žadatelů o azyl. Ke zvýšení kvalifikace bude sloužit výuka českého jazyka, anglického jazyka, PC kurzů a různé rekvalifikační kurzy. Sociální poradci budou rovněž ve spolupráci s dalšími experty realizovat motivační kurzy pro žadatele o azyl, kde v rámci skupinové a individuální práce s klienty budou nacvičovat dovednosti nezbytné pro získání zaměstnání.

Podpora nezletilých žadatelů o azyl bez doprovodu (2005 – 2007)

Ve spolupráci s Filozofickou fakultou UK – katedrou sociální práce a Zařazením pro děti-cizince zahájilo OPU v roce 2005 realizaci tohoto projektu podpořeného z Iniciativy EQUAL II. Kromě právníka a sociálního pracovníka OPU jsou do projektu zapojeni jako individuální asistenti i studenti sociální práce, kteří pravidelně navštěvují děti a pomáhají jim při řešení běžných problémů na bázi přátelského vztahu. Součástí projektu je i výuka Kurzu sociální práce s uprchlíky a migranty na katedře sociální práce FF UK, jejíž absolventi mohou poskytovat individuální asistenci nezletilým bez doprovodu.

JPD 3

Projekt **Sociální práce se znevýhodněnými cizinci** je spolufinancován Evropským sociálním fondem, státním rozpočtem České republiky a rozpočtem hlavního města Prahy (program JPD3).

Projekt je určen pro všechny osoby cizí státní příslušnosti s jakýmkoliv pobytovým statutem (žadatel o udělení mezinárodní ochrany, azylant, cizinec s vízem strpění pobytu na území, dlouhodobé vízum, trvalý pobyt), kteří pobývají, nebo hodlají pobývat, na území Hlavního města Prahy.

V roce 2006 jsme realizovali následující aktivity:

- bezplatné poskytování sociálního a právního poradenství (250 klientů)
- bezplatný přístup na Internet v počítačové místnosti (120 klientů)
- bezplatné pořádání kurzů Práce na PC (25 klientů)
- bezplatné pořádání kurzů Pracovního minima (11 klientů)
- příspěvky na kurzy českého jazyka (45 klientů)
- příspěvky na kurzy autoškoly (30 klientů)

OPRLZ

Od září 2006 do června 2008 realizujeme projekt „**Mobilní služby pro imigranty**“. Projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a Ministerstvem práce a sociální věci ČR (program OPRLZ).

V rámci projektu budou uskutečňovány mobilní poradenské dny v kraji Pardubickém, Libereckém, Plzeňském, Karlovarském, Jihočeském, Zlínském a v kraji Vysočina.

Projekt je určen pro všechny osoby cizí státní příslušnosti s jakýmkoliv pobytovým statutem (žadatel o azyl, azylant, vízum strpění, dlouhodobé vízum, trvalý pobyt). Cílem projektu je zvýšení legální zaměstnatelnosti cizinců ve vybraných krajích, jejich udržení se na trhu práce a jejich celková integrace do české společnosti.

Hlavním záměrem projektu je integrace cizinců na trh práce i do společnosti. V rámci projektu dojíždíme do jednotlivých krajů (v rozsahu 1x za 14 dní do každého kraje) a poskytujeme poradenství určené cizincům žijícím v daném kraji. Poradenství cizincům zahrnuje: orientaci v pracovních právních předpisech, komunikaci s potenciálními zaměstnavateli, vyhledávání zaměstnání, vyhledávání možnosti vzdělání, pomoc se sepsáním životopisů, průvodních dopisů i simulace přijímacích pohovorů u zaměstnavatelů. V odůvodněných případech, zvláště u žen samoživitelek, bude prováděna základní výuka PC. V případě potřeby budou uskutečňovány doprovody na jednotlivé instituce. V rámci snahy o zvýšení zaměstnanosti budou kontaktovány místní firmy mající povolení k zaměstnávání cizinců, se kterými bude navázána spolupráce ohledně zprostředkovávání zaměstnání a výběru vhodných cizinců.

Dalším cílem projektu je informovat odbornou i neodbornou veřejnost o Koncepti integrace cizinců podporovanou MPSV, o projektech EU resp. ESF v oblasti integrace cizinců prostřednictvím informačního semináře.

V neposlední řadě je cílem projektu dobrovolnická činnost cizincům prováděná místními obyvateli. Snaha bude zaměřena na vytvoření nových neziskových organizací, které by po skončení projektu pokračovaly v poskytování služeb cizincům.

SROP

Projekt **„Podpora integrace azylantů a cizinců s trvalým pobytem se zaměřením na trh práce v Jihomoravském kraji“**, podpořený Krajským úřadem Jihomoravského kraje v rámci **Společného regionálního operačního programu (SROP)** realizuje OPU Brno od srpna 2005. Partnery projektu jsou Oblastní ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie, Evangelická akademie – Vyšší škola sociálně právní Brno a Personální agentura DaV Brno.

Bezplatné sociální a právní poradenství je určeno především azylantům a osobám s povoleným trvalým a dlouhodobým pobytem žijícím v Jihomoravském kraji. Hlavním cílem projektu je přispět k plnohodnotnému zapojení azylantů i cizinců do české společnosti, jde nám zejména o jejich uplatnění na trhu práce a o zvyšování jejich osobní účasti na vlastním vzdělávání.

Naším klientům poskytujeme:

- bezplatné sociální a právní poradenství
- pomoc při ověřování a nostrifikaci dokladů o vzdělání
- motivační kurzy a přípravné kurzy na zaměstnání
- kurzy práce na počítači (internet)
- pomoc při vyhledávání konkrétního zaměstnání a jednání se zaměstnavatelem
- kontakty s pracovními agenturami
- možnost částečné úhrady jazykových kurzů
- individuální pomoc s vyřešením bydlení (integrační byty pro azylanty)
- asistenci při jednání na úřadech

Za rok působení poradenského centra v Brně můžeme konstatovat, že naše služby vyhledává více osob než jsme předpokládali a to z území celého Jihomoravského kraje. V roce 2006 jsme poskytli celkem přibližně 1.500 sociálních a právních intervencí, kurzy přípravy na zaměstnání již úspěšně absolvovalo 54 osob, na jazykové kurzy jsme přispěli 6 osobám.

Ostatní projekty

Projekt **„Regularizace nelegální migrace II“**, který probíhal od dubna 2006 do ledna 2007 za podpory **Nadace rozvoje občanské společnosti (NROS)**, navazuje na obsahově blízké projekty, které OPU realizovala ve spolupráci s dalšími partnery i v minulých letech. Cílem projektu "Regularizace nelegální migrace II" bylo nalezení

systémového řešení pro cizince, kteří na území České republiky pobývají neoprávněně prostřednictvím medializace tématu regularizace. Součástí projektu bylo např. i zkoumání situace v oblasti vzdělávání nelegálně pobývajících cizinců v České republice. Projektu se vedle OPU účastnily organizace Člověk v tísni, Poradna pro uprchlíky (PPU), Organizace pro pomoc uprchlíkům (OPU) a Multikulturní centrum Praha.

V roce 2006 Organizace pro pomoc uprchlíkům realizovala projekt **„Monitoring zajištění žadatelů o azyl v nových členských státech EU“**. Projekt by realizován za podpory **EC – Directorate General Justice, Freedom and Security**. Cílem projektu bylo zlepšit podmínky žadatelů o azyl v zajištění a zajistit plné respektování jejich základních práv tím, že partneři projektu budou prosazovat omezení zajišťování žadatelů o azyl a prosazovat alternativy k zajištění. V rámci implementace projektu partneři: Organizace pro pomoc uprchlíkům, GEA 2000 ze Slovinska, HFHR ze Polska a APANEMI z Cypru, vydali dvě brožury: „Studie zajištění žadatelů o azyl v členských státech EU“ a „Alternativy k zajištění žadatelů o azyl v členských státech EU“. Organizace pro pomoc uprchlíkům v rámci realizace projektu vydala také samostatnou brožuru „Monitoring situace žadatelů o azyl v zařízeních pro zajištění cizinců v ČR“.

Časopis **Hostis** je čtvrtletník vydávaný Organizací pro pomoc uprchlíkům za finanční podpory **Open Society Fund**. Jeho smyslem je informovat laickou i odbornou veřejnost o otázkách spojených s tématem azylu a uprchlictví. Obsahuje jak rozbor vybraných okruhů uprchlického práva, určené spíše odborné veřejnosti, tak i komentáře aktuálního azylového dění v České republice a krátké informace ze zemí produkujících uprchlíky, které by rády oslovily i širší vrstvy obyvatelstva.

V rámci projektu **„Assistance to leisure activities and education of teenage asylum seekers and foreigners in CR“** podpořeném asociací Diplomatic Ladies jsme nabídli dětem – nezletilým žadatelům o azyl a cizincům bez doprovodu – umístěným v Zařízení pro děti - cizince (dále jen ZDC) větší nabídku volnočasových aktivit, než kterou jim mohou poskytnout daná zařízení a podporu při vzdělávacích aktivitách. Dále jsme podporovali jejich kulturní a sportovní aktivity, které v dané lokalitě nejsou úplně snadno dostupné jako např. koncerty, divadlo, kino..., návštěvy sportovních areálů – plavání, posilování, bruslení apod.

SPOLUPRÁCE

OPU při své práci spolupracuje se státními i nestátními subjekty. Vedle výše zmíněných hlavních partnerů a podporovatelů chceme poděkovat za spolupráci advokátní kanceláři Linklaters, Univerzitě Karlově v Praze, Krajskému úřadu Jihomoravského kraje a Magistrátu hl.m. Prahy.

Vedle hlavních partnerů a sponzorů zmíněných výše, bychom rádi poděkovali za výbornou spolupráci nadaci Pro Asyl, Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy (Zařízení pro děti cizince - Permon, Modrá škola) a ECRE.

Dalšími partnery a laskavými podporovateli naší činnosti v roce 2006 byli rovněž: CZ Press, s.r.o., Bayer s.r.o. (multivitaminové tablety), PATRON Bohemia, s.r.o. (dětský kočárek), Linklaters, v.o.s., JAPOS, s.r.o. (indiv.finanční dar), Anna Hošťalková, Iva Nová, Narina Papayan (Dětský fond), Pavel Kelly-Tychtř (ind. příspěvek), Kogito, spol.s.r.o. (oblečení pro žadatele o azyl), Pavel Žáček (provozní a administrativní účely), Jindřiška Žáčková (provozní a administrativní účely), Francouzské Lyceum (hmotné dary), Riverside school (hmotné dary) a dále všem těm z Vás, kteří nás či naše klienty podpořili jinými hmotnými dary.

PUBLIKACE OPU

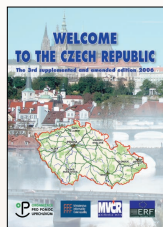
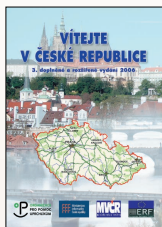
Vzhledem k tomu, že jednou z priorit OPU je obecně snaha o zvýšení informovanosti o problematice uprchlictví a migrace, považujeme za důležitou aktivitu i vlastní publikační činnost. Ta slouží jak pro potřeby klientů tak pro odbornou veřejnost a zájemce o danou oblast. Publikace OPU jsou dostupné jednak na webových stránkách (www.opu.cz), jednak v pražské a brněnské kanceláři OPU.

V roce 2006 jsme vedle Bulletinu OPU o azylu a migraci vydali tyto publikace:

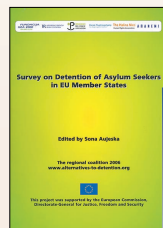
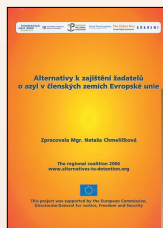
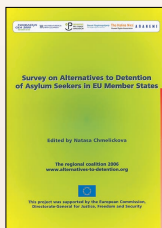
V rámci projektu podpořeného z Evropského uprchlického fondu s názvem **Asistence nezletilým bez doprovodu při jejich integraci v ČR** byla vydána publikace o životě nezletilých bez doprovodu v České republice před a po dosažení zletilosti. Brožura byla vydána česky, vietnamsky, čínsky, anglicky a rusky.

V rámci projektu „**Sociální poradenství žadatelům o azyl**“ podpořeného rovněž z ERF, byla vydána třetí aktualizace publikace **Vítejte v České republice**.

V rámci projektu „**Monitoring zajištění žadatelů o azyl v nových členských státech EU**“ byly vydány následující publikace:

Díky podpoře **Open Society Fund** jsme začali vydávat Bulletin o uprchlících a migraci „**Hostis**“.

Financování OPU

K největším poskytovatelům podpory v roce 2006 patřili (v tisících Kč):

Název projektu, donátora	Částka za rok 2006
Iniciativa EQUAL - Evropský sociální fond	4 101
Evropský uprchlický fond	3 657
Program JPD3 - Evropský sociální fond	2 083
Program SROP - Evropský sociální fond	1 430
Ministerstvo vnitra ČR	989
Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky	789
Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR	524
Program OPRLZ - Evropský sociální fond	423
Ministerstvo zahraničních věcí ČR	291
Magistrát hlavního města Prahy	281
Ministerstvo informatiky ČR	270
Jihomoravský kraj	152
Česká republika - Správa uprchlických zařízení	130
Diplomatic Ladies	100
Linklaters	92
Člověk v tísni	50